

ASPECTE REGLEMENTATIVE ȘI PRACTICE PRIVIND PROTECȚIA COPILULUI ÎN ROMÂNIA

Mihaela Tofan^[1]
Gabriela Batculescu^[2]

Rezumat

Protecția socială a copiilor, condiție obligatorie a economiei sociale, este un subiect de analiză teoretică și practică oportun pentru sistemul de drept român. Abordarea cadrului reglementativ în vigoare și urmărirea impactului practic al efectelor pe care le generează normele de drept, pot conduce la concluzii privind îmbunătățirea și perfecționarea instituțiilor și mecanismelor care sprijină funcționarea coerentă a economiei sociale.

Cuvinte cheie: *protecție socială, cadru normativ, persoane în dificultate*

1. Introducere

Protecția socială a copiilor nu este doar o instituție a dreptului familiei, ci o condiție obligatorie a economiei sociale. În situația României, subiectul este încă actual și acut, tarele trecutului (relativ recent, de altfel) și dificultățile prezentului fiind inepuizabile subiecte de analiză, atât pentru teoreticieni cât și pentru practicieni.

Desigur că abordarea juridică a protecției sociale a copiilor aflați în dificultate ar fi prea tehnică, însă ilustrarea modului în care se aplică efectiv și a efectelor pe care le generează normele de drept în vigoare constituie un demers analitic util pentru îmbunătățirea și perfecționarea instituțiilor și mecanismelor care sprijină funcționarea coerentă a economiei sociale.

[1] Conferențiar universitar, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași; e-mail: mtofan@uaic.ro.

[2] Asistent social, Centrul Ioan Holban Iași; e-mail: gabitculescu@yahoo.com.

2. Repere istorice privind legislația în domeniul protecției copilului în România

În regimul comunist, existența copiilor fără adăpost era total negată. Politicile pronataliste (sanționarea penală a avorturilor, inexistența planingului familial sau a educației contraceptive, ca modalități de evitare a nașterii copiilor nedorți) au condus la creșterea numărului de copii abandonati în instituție. Instituționalizarea ca formă de protecție a constituit singurul răspuns al statului la toate problemele familiei.

Sistemul de protecție a copilului era instituit în acea vreme prin *Legea nr. 3 din 26 martie 1970 privind regimul ocrotirii unor categorii de minori și Codul Familiei*, sistem ce a rezistat până în luna iunie a anului 1997, din cauza lipsei de preocupare a legiuitorului pentru a face schimbări rapide și fundamentale în acest domeniu.

Cu toate că *Legea nr. 3/1970* cuprindea anumite principii moderne de protecție a familiei și copilului, măsurile de intervenție se fundamentau pe plasarea copiilor în dificultate în instituții de tip rezidențial ce nu puteau satisface nevoile copilului. Copiii (sau minorii, acesta fiind unicul termen utilizat în regimul legislativ trecut) erau impartiti in patru categorii:

- Cei ai căror părinți sunt decedați, necunoscuți sau în orice altă situație care duce la instituirea tutelei;
- Cei care, fiind deficienți, au nevoie de o îngrijire specială ce nu le poate fi asigurată în familie;
- Cei pentru care dezvoltarea fizică, morală sau intelectuală ori sănătatea sunt primejduite în familie;
- Cei care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală, dar nu răspund penal sau sunt expuși să săvârșescă asemenea fapte ori ale căror purtări contribuie la răspândirea de vicii sau deprinderi imorale în rândul altor minori.

În funcție de aceste patru categorii, se luau următoarele tipuri de măsuri de protecție:

- plasament familial, încredințare sau instituționalizare în leagăne, case de copii pentru preșcolari și școlari;
- integrare în învățământul special (școli generale și licee, școli profesionale de specialitate pentru deficienți recuperabili);

- internare în instituții cu caracter medical-educativ (cămine școală și cămine atelier pentru deficienți parțial recuperabili, cămine pentru deficienți, irecuperabili);

- ocrotire la domiciliu – pentru un handicap grav;
- adopție.

Copiii fugari din acea perioadă, și mai târziu în anii 1990-1997, erau încadrați conform legii fie în prima categorie, fie în cea de-a patra, în funcție de ipostaza în care minorul era găsit și preluat de către poliție („miliție”). Prima măsură luată era internarea de urgență, indiferent de încadrarea legislativă făcută, într-un Centru de Primire a Minorilor.

Astfel, se ajungea la crearea unei situații critice în cadrul Centrelor de Primire unde erau internați, fără vreo diferențiere în programul de recuperare sau de educație, atât copiii considerați abandonați și fără nici o protecție, cât și cei priviți ca având probleme comportamentale așa numiții *pre-delincvenți*.

Cu toate că există un cadru legislativ nou, această situație persistă și în prezent în majoritatea județelor, cauza constituind-o lipsa unei instituții alternative pentru una din cele două categorii de copii (Tofan, Petrisor, 2013).

Caracteristica esențială a sistemului legislativ trecut a fost lipsa totală a preocupărilor de prevenire a abandonului de copii și de sprijin al părinților pentru ca aceștia să-și poată exercita responsabilitățile față de copil.

3. Cadru legislativ român privind protecția copilului după 1989

După 1990, sistemul de protecție socială, și în special asistența socială, nu au beneficiat de schimbările legislative necesare în condițiile apariției unor noi probleme sociale și îndeosebi a fenomenului *copiilor străzii*.

Până în iunie 1997, data adoptării de către Guvern a *Ordonanței de Urgență nr. 26 privind protecția copilului aflat în dificultate*, fuseseră adoptate următoarele acte legislative în domeniul protecției copilului și a familiei:

1. Decretul-Lege 138 din 11 mai 1990 privind îmbunătățirea condițiilor pentru ocrotirea, educarea, școlarizarea și pregătirea profesională a copiilor și tinerilor cu deficiențe fizice sau intelectuale și a minorilor inadaptați.

Prin articolul 6, această lege abrogă art. 19 din Legea 3/1970 care prevedea obligativitatea părinților care și-au abandonat copiii să contribuie, pe toată perioada cât durează măsură de ocrotire, la întreținerea copiilor prin vărsarea unei sume de bani. Astfel, s-a ajuns la o indirectă încurajare a abandonului copiilor în instituție, eliminându-se practic singura măsură de responsabilizare a părinților.

2. Legea 18 din 27 septembrie 1990 pentru ratificarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului.

Aceasta convenție este actul internațional fundamental instituit cu putere de lege în legislația României și destinat să creeze premisele unor modificări substanțiale în favoarea copilului. Din păcate, adoptarea acestui text nu a fost urmată de concretizări ale principiilor enunțate. Ratificarea a reprezentat mai degrabă un demers politic, dovadă fiind dezinteresul manifestat de autoritățile statului pe o perioadă de șapte ani până la apariția ordonanțelor de urgență din 1997.

3. Hotărârea 103 din 18 martie 1993 privind înființarea Comitetului Național pentru Protecția Copilului cu responsabilități în elaborarea de proiecte și strategii guvernamentale vizând îmbunătățirea condițiilor de viață ale copiilor din instituțiile de ocrotire, precum și propuneri de acte normative cu privire la protecția copilului.

4. Legea 15 din 25 martie 1993 pentru aderarea României la Convenția Europeană în materia adopției de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967.

5. Legea 47 din 7 iulie 1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii este actul normativ prin care se introduce pentru prima dată în legislația României conceptul de *abandon*, definit drept situația în care se găsește un copil ai cărui părinți s-au dezinteresat de el, în mod vădit, o perioadă mai mare de șase luni.

Totodată, legea menționează că instanța care declară abandonul poate delega exercițiul drepturilor părintești instituției de ocrotire

socială sau medicală de stat (prevedere confuză prin neprecizarea instituțiilor respective) sau instituției private, legal constituită (prima mențiune legală a organizațiilor non-guvernamentale).

6. Hotărârea 972 din 4 decembrie 1995 privind aprobarea Planului Național de Acțiune în favoarea copilului. Această Hotărâre de Guvern reprezintă primul act cu caracter normativ emis prin eforturile Comitetului Național de Protecție a Copilului. Importanța lui se justifică prin faptul că enunță pentru prima dată principiul abordării priorității alternativelor de tip familial celor de tip instituțional.

Ceea ce reprezenta până atunci doar convingerea specialiștilor și a celor implicați direct în protecția copilului, devenise în sfârșit un principiu consacrat într-o hotărâre guvernamentală. Tot aici se amintește, pentru prima dată în legislația României, problema *copiilor străzii*, considerați copii inadaptați. Inițierea și dezvoltarea unor programe comune, pe termen scurt și mediu, revin, în egală responsabilitate, Ministerului Învățământului, Sănătății, Comitetului Național de Protecție a Copilului, și autorităților administrației publice locale.

Implicarea organizațiilor neguvernamentale în rezolvarea problematicii copiilor străzii se face cu acordul administrației publice locale și al comisiilor județene pentru ocrotirea minorilor. (Bercu, 2012)

7. Ordonanța de Urgență 25 din 9 iunie 1997 cu privire la adopție.

8. Ordonanța de Urgență 26 din 9 iunie 1997 privind protecția copilului aflat în dificultate.

Acest act normativ reprezintă o schimbare majoră, prin afirmarea unor principii și responsabilități necesare în construirea unui sistem modern de protecție a copilului. Ordonanța introduce expresia "*copil aflat în dificultate*", renunțând la termenul de „minor” și se încearcă responsabilizarea colectivităților locale prin crearea rețelelor teritoriale de asistenți maternali profesioniști, prin realizarea în comunitate a unor centre de zi pentru a asigura servicii care să conducă la bunăstarea copilului alături de părinții săi. Totodată, se reorganizează Comisia pentru Ocrotirea Minorilor devenind Comisia pentru Protecția Copilului, în același timp fiind creată o nouă instituție și anume Serviciul Public Specializat pentru Protecția Copilului, ambele funcționând în subordinea Consiliului Județean.

Ordonanța de urgență prevede șapte măsuri de protecție a copilului și anume:

- *încredințarea copilului unei familii, unei personae sau unui organism privat autorizat,*
- *încredințarea copilului în vederea adopției,*
- *încredințarea provizorie a copilului către serviciul public specializat,*
- *plasamentul copilului la o familie sau persoană,*
- *plasamentul copilului la serviciul public specializat sau la un organism privat autorizat,*
- *plasamentul copilului în regim de urgență.*

Cu aceasta ocazie, se introduce termenul de organism privat autorizat pentru orice fundație, asociație sau organizație care are ca obiectiv inițierea și dezvoltarea de programe sociale destinate copilului. Actul normativ acordă prioritate reintegrării copilului în familia naturală sau într-o familie substituit în defavoarea instituționalizării; de altfel și transformarea caselor de copii în centre de plasament confirmă aceeași intenție de renunțare la instituționalizare, văzută acum doar ca o ultimă soluție.

Ordonanța propune o nouă profesie socială: *asistentul maternal profesionist* care reprezintă o alternativă familială pe termen scurt, cu rolul de a evita instituționalizarea copilului.

9. Hotărârea 217 din 9 aprilie 1998 cu privire la condițiile de obținere a atestatului, procedurile de atestare și statutului asistentului maternal profesional. Această nouă profesie socială se bazează pe principiul acordării priorității alternativelor de tip familial celor de tip instituțional.

Începând cu data de 1 ianuarie 2005 a intrat în vigoare noul pachet legislativ cu privire la protecția copilului, care delimitează foarte clar serviciile și formele de protecție speciale a copilului precum și factorii decizionali în acest sens.

10. Legea 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului reglementează cel mai bine sistemul de protecție a copilului, trantand în detaliu drepturile și libertățile civile ale copilului, mediul familial și îngrijirea alternativă, sănătatea și bunăstarea copilului, educația, activități recreative și culturale.

Actul normativ are in vedere si protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi, institutind ca masuri de protecție *plasamentul familial, plasamentul în regim de urgență și supravegherea specializată*.

Fiecare capitol al legii abordeaza distinct aspecte ale protecției copiilor refugiați și protecția copiilor în caz de conflict armat, protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal, protecția copilului împotriva exploatării economice, protecția copilului împotriva consumului de droguri, protecția copilului împotriva abuzului sau neglijenței, răpirii sau oricăror forme de traficare. Cadrul reglementativ se completeaza cu prevederi la nivel instituțional, legea avand in vedere infiintarea unor instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului, atat la nivel central cat și la nivel local. Nu este neglijata nici posibilitatea implicarii organismelor private in actiuni de protecție a copilului aflat in dificultate. Pentru prima dată copilul până la doi ani nu mai poate fi internat într-un serviciu de tip rezidențial, acesta beneficiind de plasament la familia extinsă sau substitutivă.

Sunt specificate toate formele de maltratare a copilului și competențele fiecărei instituții în realizarea plasamentului fiind implicate și instanțele judecătorești, atunci când copilul este abuzat sau neglijat, abandonat de către mamă în unități sanitare, când părinții sunt decețați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești.

Legea prevede că, pentru orice măsură de protecție, serviciul public de asistență socială are obligația să întocmească un *plan de servicii* având ca scop implementarea măsurii de protecție. (Anton, 2012).

4. Drepturile copilului și reflectarea lor în legislația internă

Copiii trebuie sa beneficieze de drepturile generale ale omului la care suntem toti indreptatiti inca din momentul nasterii. Respectarea drepturilor omului inseamna ca fiecare dintre noi sa ii trateze pe ceilalti asa cum i-ar placea sa fie tratat: cu demnitate, respect, egalitate, dreptate. Drepturile omului trebuiesc respectate fara deosebire de cetatenie, nationalitate, rasa, etnie, limba, sex, orientare sexuala, abilitati sau orice alt statut.

Insa obiectiv analizand problematica respectarii drepturilor omului, trebuie sa pornim de la realitatea faptului că, in mod indiscutabil, copiii difera de adulti. Ei sunt vulnerabili, trebuie sa se joace, sunt in proces de dezvoltare si au nevoie de ingrijire, fara a le fi complet ingradita autonomia. De aceea, ei au nevoie de drepturi proprii, cu caracter special sau specific.

Drepturile copiilor pot fi grupate in trei categorii:

1. Drepturi de protectie, care se refera la protectia impotriva oricaror forme de abuz fizic sau emotional, precum si impotriva oricaror forme de exploatare.

2. Drepturi de dezvoltare, care se refera la disponibilitatea si accesul la toate tipurile de servicii de baza, precum educatia si serviciile de ingrijire medicala.

3. Drepturi de participare, care se refera la dreptul copilului de a fi implicat in deciziile care il privesc.

La o lectura superficiala a actului normativ, se poate concluziona faptul ca prevederile Legii nr. 272/2004 si drepturile copilului, in general, submineaza autoritatea parintilor, a altor membri ai familiei sau a altor persoane care ii au pe copii in ingrijire. Totusi, o astfel de interpretare nu este corecta, dat fiind ca Legea nr. 272/2004 subliniaza importanta familiei in viata copilului, precum si respectul pe care copilul il datoreaza parintilor sai, celorlalti adulti dar si altor copii.

Articolul 33 din Legea nr. 272/2004 releva importanta familiei, a non-separarii copilului de parintii sai, iar in articolul 22 se interzice amestecul arbitrar in viata de familie a copilului. La articolul 29, Conventia ONU cu privire la drepturile copilului subliniaza necesitatea dezvoltarii respectului fata de parinti, afirmand ca acesta este unul din principalele scopuri ale educatiei copilului.

Prin urmare, acordarea de drepturi copiilor nu exclude automat autoritatea parentala si responsabilitatile copiilor. Copiii au drepturi, dar si responsabilitati. Ei trebuie sa respecte drepturile si obligatiile celorlalti copii si ale adultilor cu care relationeaza.

Tabelul nr. 1 . Drepturile și responsabilitățile copilului

DREPTURILE COPILULUI	RESPONSABILITĂȚILE COPILULUI
Dreptul de a nu fi tratați necorespunzător;	Responsabilitatea de a nu trata necorespunzător alte persoane;
Dreptul de a nu fi expuși unor situații de risc;	Responsabilitatea de a nu expune alte persoane la situații de risc;
Dreptul de a fi ascultați;	Responsabilitatea de a-i asculta pe ceilalți;
Dreptul de a nu fi discriminați;	Responsabilitatea de a nu discrimina pe alții;
Dreptul la protecția proprietății;	Responsabilitatea de a respecta proprietatea altora;
Dreptul la educație;	Responsabilitatea de a merge la școală;
Dreptul la intimitate;	Responsabilitatea de a respecta intimitatea celorlalți;
Dreptul de a fi protejați împotriva oricărei forme de intimidare verbală sau fizică, împotriva oricărui abuz, sau forme de exploatare;	Responsabilitatea de a nu intimidă, abuza sau teroriza pe ceilalți.

5. Fațete ale vulnerabilității în integrarea socială a tinerilor din centrele de plasament. Studiu de caz

Centrul de plasament « Ion Holban Iași » a fost înființat în anul 2000 și ocrotește un număr aproximativ 250 de copii, cu vârste cuprinse între 7 și 25 ani. Inițial, ocrotea copii cu handicap locomotor care frecventau învățământul special, dar în prezent are în plasament și copii fără deficiențe fizice care frecventează învățământul de masă.

Centrul ofera trei forme de ocrotire, respectiv: a) protecție rezidențială pentru copiii/tinerii interni în cadrul instituției, b) protecție în regim de asistat pentru copiii/tinerii care sunt școlarizați în învățământul profesional, liceal dar și universitar și c) protecție în regim de centru de zi. Copiii/tinerii interni locuiesc efectiv în cadrul centrului pe toată perioada anului, copiii/tinerii asistați locuiesc în caminele internat în timpul anului școlar/universitar și revin în cadrul centrului doar în vacanțele școlare, iar copiii/tinerii din cadrul centrului de zi beneficiază de servicii doar în timpul zilei aceștia mergând în familie după încheierea programului.

Pe perioada ocrotirii toți copiii/tinerii beneficiază de un program instructiv-educativ adaptat la nivelul de pregătire, vârsta și nevoile fiecărui copil/tânăr, și pe acest profil se lucrează pe grupe de vârstă și probleme. Se stabilește o strategie de intervenție unică pentru fiecare caz în parte.

Obiectivul general al instituției îl reprezintă recuperarea și reintegrarea socială și profesională a copiilor ocrotiți în cadrul centrului. Obiectivele specifice vizează asistența și sprijinul copilului pentru exercitarea liberă a opiniei sale, orientarea profesională a tinerilor, identificarea și solutionarea problemelor curente ridicate de către copii, colaborarea cu instituții abilitate ale statului din teritoriu (consilii locale, serviciul public de asistență socială de la nivel local – Direcția de asistență comunitară Iași, organizații neguvernamentale acreditate să ofere servicii sociale, poliție etc.) pentru: optimizarea activității de protecția copilului, strângerea de fonduri și materiale, asistență și consiliere, activități cultural-artistice și sportive.

Pentru analiza efectelor concrete ale prevederilor cadrului normativ în vigoare asupra unui copil aflat în dificultate, am avut în vedere situația unei tinere de 24 de ani, absolventa de studii superioare, fără licență, care refuză să colaboreze în vederea identificării unui loc de muncă. Aceasta persoană dorește să urmeze de prevederea legală care îi recunoaște dreptul de a beneficia de protecție specială încă doi ani după absolvire, gândind că în această perioadă are timp să-și găsească un loc de muncă.

Un aspect deosebit de important pentru prevenirea sau diminuarea tulburărilor de comportament ale copilului instituționalizat îl constituie amenajarea unor relații de grup armonioase între copii, sub îndrumarea directă a educatorului și a psihologului, relații ce au un pozitiv efect educativ și terapeutic asupra copiilor cu devieri de conduită, favorizându-se în acest fel învățarea social-morală. De aceea, pentru o dezvoltare psihică normală, copilul trebuie să trăiască într-un proces de interacțiune socială normală, continuă și autentică.

Copiii dintr-un centru de plasament pot prezenta o imaturitate afectivă, iar o persoană care nu are experiență în astfel de instituții poate, foarte ușor, să fie victima sensibilizării inadecvate față de acești copii. Educatorul, psihologul, asistentul social, psihopedagogul, logopedul,

pedul, fiecare dintre acestia trebuie să-și cunoască foarte bine rolul și misiunea în cadrul unui astfel de grup.

Problemele sociale în general și a copiilor dintr-un centru de plasament, în special, sunt întotdeauna cauzate și de structurile interne. Din acest motiv, educatorul și psihologul nu trebuie să trateze numai simptomele. Munca educatorului într-un centru de plasament trebuie să pornească de la modul de interrelaționare cu copiii.

Pentru gestionarea acestui caz, au avut loc mai multe interventii, conform cadrului legislativ, astfel:

- *interventie psihologica*: consiliere în vederea stabilirii unui plan de viitor și a constientizării faptului că măsura de plasament este una temporară și că obiectivul final este acela de a se integra în comunitate.

- *interventie a asistentului social*:

- întreveneri privind clauzele Contractului de servicii pentru tinerii din centrul de plasament (de menționat că tanara a refuzat să semneze contractul), în care este stipulat faptul că dacă tânărul refuză succesiv două locuri de muncă, măsura de plasament îi este revocată;

- prezentarea unor opțiuni de angajare și/sau întocmirea dosarului de somaj;

- solicitarea către Agenția județeană pentru ocupare și formare profesională să fie luată în evidență că persoana care este în căutarea unui loc de muncă;

- participarea la bursa locurilor de muncă, susținerea în vederea contactării unor firme care angajează personal.

- întreveneri în vederea constientizării importanței unui loc de muncă și a faptului că în acești ani, în care legea îi conferă dreptul de protecție, trebuie să se pregătească pentru viața independentă, respectiv să dobândească experiența la locul de muncă, pentru diminuarea pericolului de a fi concediată; să-și facă un depozit bancar unde să depună o parte din retribuție, cu scopul de a-și permite o gazdă la încetarea măsurii de plasament, să dobândească deprinderi de gestionare eficientă a fondurilor proprii etc.

- *interventie pluridisciplinara*: dezbaterile situației și stabilirea unui plan de intervenție în cadrul echipei pluridisciplinare;

- *alte interventii*: contactarea unor ONG-uri, întreveneri ale specialiștilor cu persoanele de referință etc.

Cu toate ca acest caz concret a fost abordat in conformitate cu prevederile legale incidente, din nefericire nu a fost deocamdata rezolvat.

Personalul care lucreaza in centrele de plasament se confrunta uneori cu imposibilitatea legala de a aplica anumite sanctiuni, intrucat toata legislatia privind protectia copilului stipuleaza doar drepturile, neregasindu-se in nici un articol o forma de responsabilizare privind faptele negative ale unui minor/tanar. Educatorul trebuie să fie în același timp pedagog, profesor, prieten, frate, uneori părinte etc. Dar nu întotdeauna educatorul are resursele necesare pentru a acoperi toate aceste roluri. Uneori, partajarea propriilor responsabilități cu o altă persoană, educatorul, nu este în interesul dezvoltării copilului.

Faptul ca legislatia in vigoare nu ofera responsabilitati precise face ca situatiile practice din centrele de plasament sa fie confuze. Neaplicarea unor sanctiuni clare in anumite situatii creaza vulnerabilitate in munca desfasurata in institutiile de ocrotire, lasand loc interpretarilor de orice natura. Astfel aplicarea unei pedepse, sanctiuni prin munca a unui minor/tanar poate fi interpretata ca exploatare prin munca, izolarea unui minor in anumite situatii comportamentale grave poate atrage dupa sine acuzatii precum privarea de libertate, interzicerea accesului al anumite facilitati poate fi interpretata ca nerespectarea unor drepturi etc.

6. Aprecieri finale și concluzii

Consfintirea prin cadrul normativ in vigoare a drepturilor de care beneficiază copiii și tinerii ocrotiți de sistemul de protecție, le permite acestora sa aiba un cuvânt de spus in ceea ce priveste viata lor, le ofera posibilitate de a-si exprima parerile, de a discuta problemele pe care le considera importante, precum si de a cauta si a primi informatii relevante pentru ei.

Odata cu adoptarea Legii 272/2004, a fost simplificata munca specialistilor din domeniul protectiei copilului, deoarece legea stipuleaza o arie mult mai vasta de interventie, dar in acelasi timp are si foarte multe vicii de procedura, care ingreuneaza procesul de rezolvare a situatiilor.

Anterior anului 2004, actele normative in domeniul protectiei copilului specificau doar drepturile copilului si nu prevedeau obligatii si

responsabilitati pentru copii, in functie de gradul lor de dezvoltare. Legea 272 a fost conceputa a fi focalizată pe drepturile copiilor, ceea ce face ca de multe ori cei vizati de acest text legal (copiii si adultii care ii au in grija) să nu inteleaga corect spiritul reglementarii si au tendinta de a abuza de prevederile ei. Este meritoriu faptul ca Legea 272 /2004 a fost elaborata cu ajutorul specialistilor UNICEF, dar – din păcate - fără un număr suficient de consultari cu specialistii din randul institutiilor nationale cu activitate in domeniu. A rezultat un act normativ - copie fidela a Conventiei ONU cu privire la protectia copilului, fără sa tină seama de situatia socio-economica a țării.

Bibliografie

1. Anton, S.G. (2012). Soluții de finanțare durabilă a sistemului de sănătate din Romania. *Revista de Economie Socială*, nr. 3/2013.
2. Bercu, A.M. (2009). *Pregătirea profesională și cariera personalului din administrația publică*. Editura Universitară, București.
3. Cigu, E. (2011). *Finanțe publice locale – rolul lor în întărirea autonomiei unităților-administrativ-teritoriale*. Editura Tehnopress, Iași.
4. Craiovan, I. (2001). *Tratat de teorie generală a dreptului*. București.
5. Ignatou-Sora, E. (2008) *Egalitate și non-discriminare în practica CEJ*, București.
6. Jura, C. (2004) *Complementary system of protection of human rights and combating discrimination*. Bucharest.
7. Manolache, O (1996) *Drept comunitar*. Craiova.
8. Profiroiu, M., Profiroiu, A., Popescu, I. (2008) *Instituții și politici europene*. București.
9. Stanescu, S.M. (2013) Cadrul instituțional cu impact asupra economiei sociale. *Revista de Economie Socială*, nr. 3/2013.
10. Tofan, M., Mihai-Bogdan P. (2013) *Dreptul muncii*. Editura Hamangiu, București.